

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL**

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 9 ta' Ġunju, 2025.

Numru 1

Rikors numru 107/17/2 AL

Z1

v.

Z2

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza minn appell imressaq mill-konvenut wara sentenza mogħtija mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) nhar is-16 ta' Marzu, 2023, fejn *inter alia* l-Qorti (i) ippronunzjat is-separazzjoni personali tal-partijiet, *stante* li l-ħajja ta' bejn il-partijiet ma għadhiex iktar possibbli għaliex iż-żwieġ tkisser b'mod irrimedjabbli, u dan minħabba moħqrija u ngurji gravi *ai termini* tal-Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili da parti

tal-konvenut; (ii) ikkundannat lill-konvenut iħallas manteniment lill-attriċi fis-somma ta' mitejn ewro (€200) kull erba' ġimgħat b'żidiet kull sena tal-ġholi tal-ħajja; (iii) xoljiet il-komunjoni tal-akkwisti; (iv) applikat is-sanzjonijiet elenkati f'Artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili fil-konfront tal-konvenut; u (v) ordnat lill-konvenut iħallas l-ispejjeż. Dan kollu filwaqt li ċaħdet talbiet oħra.

Daħla

2. B'rikors maħluf tat-8 ta' Mejju, 2017, l-attriċi fissret li l-partijiet iżżewġu fis-7 ta' Diċembru 1991 u minn dan iż-żwieġ kellhom tlett itfal, li illum huma maġġorenni iżda li tnejn minnhom kienu jistudjaw fuq bażi *full-time* u jirrisjedu mal-attriċi. Tispjega illi ż-żwieġ tagħhom tkisser b'mod irrimedjabbli wara li l-konvenut irrenda ruħu ħati ta' eċċessi, sevizzi, inġurji gravi, abbandun lejn martu għal erba' snin qabel ma tressaq ir-rikors maħluf, theddid, swat, vjolenza domestika u abbuż psikoloġiku kontinwu fil-konfront tal-attriċi. Ippremettiet li l-konvenut kien ilu jgħix fil-*garage* biswit id-dar matrimonjali għal kważi sena sħiħa u hi flimkien mat-tliet uliedha jgħixu fid-dar matrimonjali. Tgħid li minkejja tentattivi għal separazzjoni konsenswali, u minħabba intransiġenza tal-konvenut li ppretenda li jxolji l-komunjoni tal-akkwisti b'mod żbilanċjat a skapitu tal-attriċi, il-partijiet ma waslux għall-ftehim. Fid-dawl ta' dan kollu u wara li ġabet l-awtorizzazzjoni neċessarja sabiex tipproċedi bil-proċeduri relattivi mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) permezz ta' digriet tat-18 ta' Jannar

2017 estiż għall-24 ta' Marzu 2017, l-attriċi fetħet din il-kawża u talbet lill-istess Qorti sabiex:

“1. Tippronunzja u tiddikjara s-separazzjoni bejn il-kontendenti, għar-raġunijiet gravi u tortijiet imputabbli esklussivament lill-konvenut fosthom eċċessi, servizzi, inġurji gravi, abbandun lejn martu għal dawn l-aħħar erba' snin, theddid, swat, vjolenza domestika u abbuż psikoloġiku kontinwu fil-konfront ta' martu l-esponenti, konsegwenza ta' liema żwieġ tkisser irrimmedjabbilment;

2. Tiffissa manteniment għar-rikorrenti skond il-bżonnijiet tagħha b'dawk il-modalitajiet kollha tal-pagament, inkluż provvediment għaż-żieda perjodika biex tagħmel tajjeb għall-għoli tal-hajja. Filwaqt li tiddikjara illi bl-aġir tiegħu l-konvenut iddekada minn kull dritt li jitlob għall-manteniment mingħand martu r-rikorrenti;

3. Tillikwida u tiffissa manteniment għall-ulied li għadhom studenti full-time u dan sakemm l-istess jiddeċiedu li jieqfu mill-istudji tagħhom u jibdwew jaħdmu fuq bażi full time, jew sa tlieta u għoxrin sena jekk jiddeċiedu li jkomplu bl-istudji tagħhom fuq bażi full-time u konsegwentament tordna lill-intimat sabiex iħallas il-manteniment hekk kif likwidat; b'dawk il-modalitajiet kollha tal-pagament, inkluż provvediment għaż-żieda perjodika biex tagħmel tajjeb għall-għoli tal-hajja u dana flimkien ma' nofs l-ispejjeż ta' saħħa u edukazzjoni tal-istess ulied;

4. Ordna li l-manteniment li ser jiġi likwidat għar-rikorrenti jiġi mnaqqas direttament mis-salarju jew qliegħ tal-intimat, mill-impjeg jew xogħol li huwa għandu jew jista' jkollu, jew minn kwalsiasi benefiċċji soċjali li huwa jista' jkun qed jirċievi minn żmien għal żmien;

5. Ixxolji u tittermina l-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet u tillikwida l-istess b'mod li jiġu stabbiliti porzjonijiet in diviżjoni u assenjati lill-partijiet u, billi wkoll tiġi stabbilita data minn meta l-konvenut jitqies li ddekada minn kull akkwist magħmul bix-xogħol u bil-ħila tar-rikorrenti, u dan kollu okkorrendo bl-operat ta' periti nominandi sabiex jistmaw il-propjeta' tal-partijiet u bin-nomina ta' nutar sabiex jippubblika l-att opportun u ta' kuratur biex jirrappreżenta lill-konvenut fl-eventwali kontumacija fuq l-istess att;

6. Tassenja lir-rikorrenti d-dar matrimonjali fl-indirizz X, Triq l-X, Naxxar u l-garage sottostanti u f'każ li dina l-Onorabbli Qorti ma tilqax din it-talba, tawtorizza lir-rikorrenti sabiex tgħix esklussivament fil-fond matrimonjali vita durante, ad eskluzjoni tar-raġel konvenut;

7. Tiddividi l-ġid komuni tal-kontendenti mhux formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti;

8. Tillikwida l-assi parafernali u dawk dotali tal-esponenti u

tassenjahom lill-istess rikorrenti;

9. Tordna lill-konvenut jirrestitwixxi lir-rikorrenti l-beni u krediti parafernali u dotali tagħha;

10. Tapplika in toto jew in parte kontra l-intimat l-effetti tad-dispożizzjonijiet tal-Artikoli 48 sa 53 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut li hu minn issa ingunt in subizzjoni.”

3. Il-konvenut ressaq risposta maħlufa nhar l-20 ta' Ġunju 2017 fejn filwaqt illi qabel li għandha tiġi ppronunzjata s-separazzjoni personali bejnu u l-attriċi, dan iżda mhux minħabba ħtija li tista' tiġi attribwita lilu u dan għaliex jgħid li dejjem wera rispett lejn martu u qeda dmirijietu lejn familtu hekk kif jitlob l-Artikolu 3 tal-Kodiċi Ċivili. Hu eċċepixxa li:

“1. Preliminarjament illi, hemm qbil li l-partijiet iżżewġu nhar is-sebgha ta' Diċembru tas-sena elf disa' mija u wieħed u disgħin (07/12/1991) u li miż-żwieġ tagħhom twieldu tliet ulied, li llum huma lkoll adulti, għalkemm L u E għadhom jistudjaw fuq bażi full time u jirrisjedu mal-Omm;

2. Illi, il-ħtija tat-tkissir irreparabbli taż-żwieġ m'għandiex tiġi attribwita lill-konvenut u dan għaliex hu dejjem wera rispett lejn martu u qed dmirijietu lejn familtu hekk kif jitlob l-Artikolu 3 tal-Kodiċi Ċivili (Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta).

3. Illi, huwa minnu li l-konvenut ilu kważi sena sħiħa jgħix fil-garaxx li jinsab biswit id-dar konjugali fejn jgħammru l-esponenti u l-ulied, iżda dan kaġun tal-esponenti illi baġħtitu jgħix fil-garaxx. Di piu' l-konvenut għamel dan sabiex iżomm il-kwiet, minkejja li d-dar matrimonjali hi parti mill-komunjoni tal-akkwisti tal-koppja.

4. Illi, dejjem kien hemm qbil li għadha tiġi ddikjarata u ppronunzjata s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti. Iżda, din is-separazzjoni konsenswali ma rnexxietx minħabba l-fatt li l-esponenti bdiet titlob oltre minn dak li l-konvenut jista' jipprovdi u għaldaqstant, ma setax jintlaħaq ftehim bonarju.

Illi, l-konvenut m'għandux jiġi obligat iħallas retta alimentarja pagabbli bħala manteniment lir-rikorrenti attriċi u dana stante illi din taħdem fuq bażi part time mal-Chicco ta' H'Attard.

6. Illi, l-konvenut jobbliga ruġu li jhallas ir-retta alimentarja pagabbli bħala manteniment lill-ulied D u P, liema manteniment għandu jkun ta' mitejn (200) ewro fix-xahar għal kull wieħed permezz ta' pagamenti li jsiru via standing order mal-bank.

7. Illi, is-sitt talba għandha tiġi miċġuda abbażi tal-fatt illi l-fond matrimonjali inxtara u ġie mifdi fiż-żwieġ u għaldaqstant jifforma parti mill-komunjoni tal-partijiet. Konsegwentament, id-dar matrimonjali għandha tinqasam b'mod ugwali bejniethom. L-istess prinċipju għandu jintuża vis-à-vis ġid ieħor li nxtara fiż-żwieġ. Rigward xi proprjetajiet parafernali, dawn jibqgħu jappartjenu lis-sid originali tagħhom. Għall-benefiċċju taż-żewġ partijiet, għandu jiġi mhejji inventarju sabiex ikun jista' jintlaħaq ftehim rigward il-ġid b'mod aktar faċli.

8. Illi, dawn il-proċeduri għandhom ikunu a spejjez tal-esponenti u dana stante ili ma kinux meħtieġa peress illi setgħa faċilment jintlaħaq kompromess waqt is-seduti ta' medjazzjoni bejn il-partijiet biex jaslu għall-ftehim bonarju ta' separazzjoni personali.

9. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.”

4. B'sentenza mogħtija nhar is-16 ta' Marzu, 2023, il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) iddeċidiet il-kawża billi:

“1. Tilqa' l-ewwel talba attriċi u tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet stante li l-ħajja ta' bejn il-partijiet ma għadhiex iktar possibbli għaliex iż-żwieġ tkisser b'mod irrimedjabbli, u dan minħabba moħqrija u ngurji gravi ai termini tal-Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili da parti l-konvenut;

2. Tilqa' it-tieni u r-raba' talba u tiffissa manteniment għall-attriċi fis-somma ta' mitejn Ewro (€200) kull erba' (4) ġimgħat, pagabbli mill-konvenut u liema somma għandha tiżdied kull sena skont l-indiċi tal-għoli tal-ħajja u tinqata' minn kull introjtu u/jew benefiċċju li jista' jipperċepixxi l-konvenut; filwaqt li tiddikjara illi l-konvenut iddekada minn kull dritt li jitlob għal manteniment mingħand l-attriċi;

3. Tiċġad it-tielet talba fir-rigward ta' manteniment għal ulied l-minuri;

4. Tilqa' il-ħames talba u tillikwida l-komunjoni tal-akkwisti li kienet eżistenti bejn il-partijiet, b'dan illi d-diviżjoni u l-assenjazzjoni għandha tkun skont il-provvediment tas-sitt (6) parti ta' din is-sentenza, u ċjoè' 'Terminazzjoni, Likwidazzjoni, Diviżjoni u Assenjazzjoni ta' dak kollu li Jifforma Parti mill-Komunjoni tal-Akkwisti u l-Assenjazzjoni tal-Beni Parafernali u/jew Dotali', filwaqt li tinnomina lin-Nutar Dr. Sean Critien sabiex jippubblika l-att opportun u l-kuraturi Dr. Martha Mifsud u P.L.

Marie Claire Bartolo sabiex jirrapreżentaw lil konvenut fl-eventwali kontumaċja fuq l-istess att;

5. Tiċġad is-sitt talba fir-rigward tal-assenjar tad-dar matrimonjali jew l-għoti tad-dritt residenzjali fl-istess lill-attriċi;

6. Tiċġad is-seba' talba rigward il-ġid l-ieħor tal-partijiet li ma jiffurmax parti mill-komunjoni tal-akkwisti;

7. Tiċġad it-tmien u d-disa' talba attriċi rigward il-likwidazzjoni u r-radd lura tal-assi parafernali;

8. Tilqa' l-għaxar talba attriċi u tapplika in toto fil-konfront tal-konvenut is-sanzjonijiet elenkati f'Artikolu 48 et seq tal-Kodiċi Ċivili ta' Malta.

9. Filwaqt li l-Qorti tindika li n-numru progressiv ta' registrazzjoni tal-Att taż-Żwieġ tal-partijiet huwa 2291/1991, hija konsegwentament tordna lir-Reġistratur tal-Qorti jinnotifika lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku b'din is-sentenza ta' separazzjoni personali fi zmien tletin (30) jum mil-lum.

Il-Qorti tordna li l-ispejjeż ta' din il-kawża għandhom jiġihallu mill-konvenut."

5. Il-konvenut ħassu aggravat mis-sentenza tal-Ewwel Qorti u ressaq dan l-appell nhar l-14 ta' April, 2023. Hu sejjes l-appell fuq tliet aggravji rigward (i) il-ħtija tas-separazzjoni attribwita u ċjoè t-tort attribwit lilu għas-separazzjoni (ii) il-likwidazzjoni u l-assenjazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti (iii) l-ordni ta' ħlas ta' manteniment lill-attriċi.

6. L-attriċi hawn appellata ressqet it-tweġiba tagħha nhar it-3 ta' Mejju, 2023 bir-raġunijiet tagħha l-għaliex l-appell għandu jiġi miċħud.

L-Appell tal-Konvenut

L-Ewwel Aggravju

7. Permezz tal-**ewwel aggravju l-konvenut** jilmenta mill-fatt li l-ħtija

tas-separazzjoni ġiet attribwita lilu. Jiŋhaq li l-Ewwel Qorti ma wiżnitx sewwa l-provi mressqa u njorat il-fatt li l-attriċi kellha tort għas-separazzjoni personali wkoll. Jgħid li l-attriċi kienet ʔatja għal fatt li l-konvenut kien kostrett jorqod fil-garaxx tal-propjetà konjugali u mhux fil-kamra tas-sodda tiegħu. Hu jgħid li ma kellu ebda forma ta' tort għat-tkissir taż-żwieġ u kien hu l-vittma ta' din is-separazzjoni. Hu abbanduna d-dar matrimonjali mhux bi ftehim imma għaliex kellu jiżgombra mid-dar u kellu jgħix fil-garaxx biswit l-istess dar u dan għaliex l-attriċi kif jirriżulta anke mill-provi kienet għamlitlu ʔajtu miżerja u kienet tagħmel minn kollox biex tbeġħdu kemm mid-dar kif ukoll minn uliedu. L-Ewwel Qorti skartat għal kollox il-verżjoni tal-konvenut u li t-tifrik taż-żwieġ ma kienx tort tiegħu u għalhekk ma kienx il-każ li jiġi applikat fil-konfront tiegħu l-Artikolu 48 tal-Kapitolu 16. Jilmenta li l-attriċi wkoll għandha responsabbiltà personali għas-separazzjoni bejn il-kontendenti u mill-provi jirriżulta ċar li l-attriċi kellha u għad għandha l-kapaċità li taħdem u taqla' l-għixien tagħha u għalhekk l-ordni għall-manteniment mingħand il-konvenut hija inutli u kapriċċuża. Jgħid li huwa minnu li l-attriċi kienet marida imma huwa minnu li llum fieqet u ma ġabet l-ebda provi biex turi li tbat minn xi kondizzjoni medika li timpediha milli ssib xogħol bl-introjtu adegwat. Jgħid li t-tfal tagħhom huma maġġorenni u m'għandhomx għalfejn ikollhom manteniment iżda fi kwalunkwe każ jekk hemm manteniment dovut dan huwa dovut lit-tfal li huma maġġorenni u mhux lill-attriċi.

8. **L-attriċi appellata** twieġeb li huwa skorrett fejn l-appellant jgħid li kien kostrett jorqod fil-garaxx u dan għaliex kien l-appellant stess li għażel li jirriloka u jibda jorqod fil-garaxx biswit id-dar matrimonjali, fatt li kkonfermah il-konvenut stess f'xhieda viva voce u kkonferma anke li għandu aċċess għad-dar u jutilizza l-kamra tal-banju tal-istess dar u anke xehed li ma kellux flus biex iħallas nofs il-kontijiet tad-dawl u l-ilma. Tgħid li din kienet manuvra biex jagħmel messa in xena li qiegħed f'sitwazzjoni finanzjarja prekarja sabiex jiġbed is-simpatija tal-Qorti u dan minkejja li l-appellant għandu żewġ xogħlijiet b'introjtu stabbli u aċċess għall-fond konjugali. Tgħid li fejn l-appellant jippretendi li ma għandu ebda forma ta' tort għat-tkissir taż-żwieġ kien hu stess, kif anke qalet tajjeb l-Ewwel Qorti, li ammetta li ma kellux aġir ta' raġel eżemplari fil-mod kif kien jaġixxi mal-attriċi u wliedhom u anqas attakka l-verżjoni attriċi rigward dan. Hu ma nnegax li kien jikkontrolla lill-attriċi u wliedhom u kien aggressiv li jieħu f'isieb il-finanzi kollha hu. Tgħid li t-tort huwa imputabbli lill-konvenut u dan ġie kkorroborat minn diversi xhieda qrib il-partijiet u li x-xhieda mressqa mill-konvenut anqas innegaw dan. Tagħmel referenza għall-konsiderazzjonijiet tal-Ewwel Qorti u x-xhieda u l-provi mressqa li jikkorraboraw dan.

9. **L-Ewwel Qorti għamlet is-segweni konsiderazzjonijiet relevanti għal dan l-aggravju:**

"2. Is-Separazzjoni Personali u r-Responsabbilita' għat-Tkissir taż-Żwieġ:

Il-Verżjoni tal-Attriċi u l-Allegati Tortijiet Attribwiti lill-Konvenut:

Permezz tal-affidavit tagħha, 8 l-attriċi tgħid illi żżewġet lil konvenut nhar is-7 ta' Diċembru 1991, minn liema żwieġ twieldu tlett (3) itfal. Fir-rigward tar-responsabbilità għat-tifrik taż-żwieġ, l-attriċi tispjega illi bejn il-partijiet kien hemm ħafna episodji u problemi, u tagħmel referenza għas-segwenti:

i. Kull meta kienet titkellem mal-familjari tiegħu, inkluż ommu stess, kienu jgħidulha illi l-konvenut jaf jinbidel 'il quddiem;

ii. Ma kienx aċċetta t-tieni tqala, u oħt il-konvenut F G kienet ħarġet bl-idea li l-attriċi tagħmel test tad-DNA biex isserraħħlu rasu;

iii. Kienet ħallietu għassa ma' E meta kien għadu tarbija sakemm marret taqla' l-ħwejjeg, u meta niżlet lura ħdejhom sabet lit-tarbija tibki u lil konvenut bil-pirmli u l-alkoħol ħdejh;

iv. Ħareġ għall-attriċi b'arma tan-nar u beda jheddidha li joqtolha, u kien ukoll hedded lill-uliedu li joqtolhom, hekk kif mhux l-ewwel darba li kien jinfexx ixejjer is-skieken u l-imqassijiet, jew jhedded li ser itajjar id-dar billi jħalli l-gas mixgħul biex iwerwirhom u jbeżżgħahom;

v. Kien ikisser kulma jsib quddiemu meta kien ikun irrabjat minħabba xi affarijiet li jiġrulu fuq ix-xogħol jew kliem li jgħidulu ħutu;

vi. Kien jagħmel mossi oxxeni fil-konfront tagħha u tat-tfal;

vii. Iħossu superjuri għal kulħadd fid-dar u jagħmel li jrid iżda ma huwiex konsentit lill-attriċi jew it-tfal li jagħmlu hekk;

viii. Kien keċċa tnejn mit-tfal mid-dar għal ġimagħtejn sħaħ wara ġlieda fuq papoċċ, u darb' oħra kien keċċihom waqt vaganza Għawdex għaliex kienu qajmuh u b'hekk ħallihom barra għal xi siegħa fit-triq;

ix. Kien possessiv f'kollox, speċjalment fejn si tratta flus, tant li dakinhar eta żżewġu kien talab lill-attriċi l-flus kollha li huma qalgħu bħala rigal u ddepożitahom fuq ismu biss, filwaqt li huwa jraqqad il-kartiera miegħu għaliex ossessjonat bil-flus u ried li jikkontrolla kollox hu. Jingħad li l-konvenut kellu kull kont tal-bank fuq ismu, qatt ma kien iħallas għall-ispejjeż ta' kuljum, qatt ma ħalla lill-uliedu jipprattikaw xi passatemp għax skont hu ma kellux flus, filwaqt li kien jitlob lill-attriċi l-benefiċċju taċ-children allowance biex iħallas id-dawl bih;

x. Kien iżomm rendikont tal-mileage tal-karozza biex żgur ikun jaf jekk użawx il-karozza o meno, u mhux l-ewwel darba li kien iġiegħel lill-attriċi tiegħu lit-tifel il-kbir l-iskola min-Naxxar għal F'Attard bil-mixi biex ma jixtrilix karozza.

Għalhekk l-attriċi tgħid li hi u uliedha kienu taħt il-kontroll assolut tal-konvenut, filwaqt li hu kien dejjem liberu li jagħmel li jrid. Tispjega li hu kien jattendi tiġijiet waħdu, isiefer erba' (4) darbiet fis-sena lejn Katanja waħdu, u saħansitra xtara vettura mingħajr il-kunsens tagħha. Tgħid ukoll li l-konvenut jigdeb man-nies biex jidher sabiħ u galantom. Meta l-attriċi kienet għaddejja minn problemi ta' saħħa, rari kien jattendi visti l-isptar u minkejja li kienet għaddejja minn chemotherapy hija xorta waħda baqgħat taħdem. B'hekk il-konvenut qatt ma kien ta' support, ma kienx hemm rapport intimi bejn il-partijiet għal snin twal, u qatt ma kien preżenti għall-attivitajiet tat-tfal.

F'xhieda ulterjuri viva voce, l-attriċi qalet li fid-dar matrimonjali hemm sitta (6) min-nies jgħixu, ċjoè' l-partijiet, uliedhom u bint it-tifla. Tispeċifika li binha ż-żgħir E B għadu jistudja, iżda għalkemm tirċievi manteniment għalih, hija tiddikjara illi ma tirċievix flus għall-ispejjeż relatati mas-saħħa u edukazzjoni tal-istess iben. Tispjega ukoll illi l-kont tad-dawl, il-konvenut ilu minn Ġunju tas-sena 2019 ma jħallas sehemu filwaqt li l-attriċi ħalset sehemha mal-ARMS. Għal maintenance tad-dar, il-konvenut ma joħroġ xejn flus, tant li l-attriċi u uliedha ma jistgħux jużaw kamra tal-banju partikolari. Lanqas ma joħroġ flus għall-affarijiet ta' kuljum. L-attriċi tgħid li qabel ma nbdew il-proċeduri ta' separazzjoni, il-konvenut kien jgħatiha is-somma ta' €800 fix-xahar. Sakemm l-attriċi kienet għaddejja bil-chemotherapy l-konvenut qabad u xtara vettura tat-tip BMW versu l-prezz ta' madwar €10,000. Tiddikjara ukoll li l-konvenut ma għandux relazzjoni ma' uliedu, u qatt ma pprovdilhom għajnuna finanzjarja. Magħdud ma' dan, l-attriċi tispjega illi kellha darbtejn breast cancer, u kienet tħoss li żewġha ma kienx jagħtiha s-support li kien ħaqqa. Ġieli ħadet riżultati u kienet waħedha. Kien hemm żmien fejn il-konvenut mar jieħu kura, iżda qatt ma ħa l-kura neċessarja kif suppost. L-attriċi tgħid ukoll illi l-konvenut ħa diversi affarijiet mid-dar matrimonjali, u fir-rigward tat-€30,000 fi flus kontanti dawn kienu d-dar;

Sabiex tikkorrabora l-verżjoni tagħha, l-attriċi resqet is-segwenti provi:

- a. L-affidavit ta' E B, ossija iben il-partijiet, debitament maħluf nhar is-17 ta' Ottubru 2017 u ppreżentat fit-18 ta' Ottubru 2017, li jikkonferma l-verżjoni ta' ommu;
- b. L-affidavit ta' H B, ossija iben il-partijiet, debitament maħluf nhar is-17 ta' Ottubru 2017 u ppreżentat fit-18 ta' Ottubru 2017, li jikkonferma l-verżjoni ta' ommu;
- c. L-affidavit ta' D B, ossija bint il-partijiet, debitament maħluf nhar is-17 ta' Ottubru 2017 u ppreżentat fit-18 ta' Ottubru 2017, li tikkonferma l-verżjoni ta' ommha;
- d. L-affidavit ta' I J, ossija missier l-attriċi, debitament maħluf nhar l-25 ta' Settembru 2019 u ppreżentat fis-26 ta' Settembru 2019, li jikkonferma l-verżjoni tal-attriċi u jisħaq illi "glied quddiemna kien isir u konna ninnottaw li taqbizlu malajr u gieli kien vjolenti bl-affarijiet

mobbli għax kien jaqbad issabat u jwaddab l-affarijiet l'hawn u l'hemm. Kien għali ukoll ammetta li kien vjolenti fizikament magħha u anke kien jikkonferma goff magħha quddiemna”;

e. L-affidavit ta' K sive K J, ossija oħt l-attriċi, debitament maħluf nhar l-24 ta' Settembru 2019 u pprezentat fis-26 ta' Settembru 2019, li tikkonferma ukoll il-verżjoni tal-attriċi;

f. Ix-xhieda ta' D V C in rappreżentanza tal-iSptar Mater Dei, fejn ipprezentat il-file mediku tal-attriċi li fih hemm il-history ta' kull meta l-attriċi għet rikoverata l-isptar;

g. Ix-xhieda ta' L B 1 in rappreżentanza tal-iSptar Mater Dei, fejn eżebixxa l-file mediku tal-attriċi kif aġġornat;

h. Ix-xhieda ta' D D in rappreżentanza ta' Richmond Foundation, u huwa proprju l-Manager of the Employment and Training Organisation Support Unit, fejn ippreżenta kopja tal-file mediku tal-konvenut, kif ukoll kopja tal-kuntratt iffirmit bejn il-konvenut u l-isptar. Ix-xhud jispjega li l-konvenut attenda b'mod volontarju sessjonijiet għal support psikoloġiku, fejn għe assenjat ma' psikologu Mark Piscopo u attenda seba' (7) sessjonijiet bejn it-23 ta' Settembru 2016 u fejn l-aħħar sessjoni kienet f'Jannar 2017;

i. Ix-xhieda ta' L B 2 bħala Chief Nursing Manager fi ħdan l-iSptar Sir Paul Boffa, li spjega li r-responsabbilità tal-onkoloġija għet trasferita l-iSptar Sir Anthony Mamo u b'hekk il-files tal-kura jinstabu hemm;

j. Ix-xhieda tal-konvenut, li jikkonferma li jaħdem l-Actavis Ltd fuq bażi full-time għal iktar minn għoxrin (20) sena, u jaħdem ukoll fuq bażi part-time bħala ġardinier ma' L M fejn jithallas bil-€5 is-siegħa, fejn kull tlett (3) ġimgħat imur jaħdem għal ġimgħa mis-6 sal-11 ta' filgħodu, u ċjoè' 25 siegħa kull tlett (3) ġimgħat. Il-konvenut jikkonferma illi jgħix fil-garaxx li jagħmel mad-dar, għalkemm jitla' fuq għal bżonnijiet personali tiegħu għalkemm jgħid li fil-preżent ma għandux minn fejn iħallas nofs il-kontijiet tad-dawl u ilma. Fir-rigward tal-van bin-numru ta' registrazzjoni AGV-481, il-konvenut jgħid li dan xtrah ħuh biex jużah hu. Fix-xhieda tiegħu, il-konvenut jikkonferma li kien hemm tletin elf Ewro (€30,000), li minnhom kien hemm nieqes xi €1,200 jew €1,600;

k. Ix-xhieda ta' H C P in rappreżentanza ta' Tevis Ltd (ġja Actavis Ltd), fejn ipprezentat: (i) FS3s tal-konvenut għas-snin li għalqu bejn l-2018 u l-2020, fejn l-aħħar introjtu gross tiegħu kien dak ta' €21,443, (ii) payslips tal-konvenut fejn l-aħħar paga kienet dik ta' €871.31 netti, u (iii) estratt tal-collective agreement dwar ir-retirement benefit;

l. Ix-xhieda ta' M G (RWPC 3123) in rappreżentanza tal-Kummissarju tal-Pulizija, fejn ipprezentat sitt (6) rapporti, fejn erbgħa (4) minhom saru mill-konvenut u t-tnejn (2) l-oħra saru mill-attriċi: (i) rapport mill-konvenut kontra l-attriċi datat 31 ta' Lulju 2018, fejn irrapporta li għe

mgħarraf mill-avukat tiegħu illi nħareġ digriet fejn għandu jhallas manteniment, wara li l-attriċi ntavolat rikors għal tali fini, iżda li b'liema rikors huwa ma ġiex notifikat id-dar tiegħu stess iżda fuq il-post tax-xogħol, (ii) rapport mill-konvenut kontra l-attriċi datat 12 ta' Novembru 2017, fejn irrapporta li xi ħadd mill-familjari tiegħu kien tefa' l-fwieha fejn jorqod hu u b'hekk ma stegħax jorqod, (iii) rapport mill-konvenut kontra l-attriċi datat 8 ta' Lulju 2017, fejn irrapporta sabiex jitlob l-għajnuna tal-Pulizija ħalli l-partijiet jilħqu ftehim bejniethom peress li ma kienux qed jitellmu, (iv) rapport mill-konvenut kontra l-attriċi datat 13 ta' Novembru 2017, fejn irrapporta argument li seħħ bejn il-familjari, (v) rapport mill-attriċi kontra l-konvenut datat 27 ta' Awwissu 2018, fejn irrappurtat illi qabel ma nħareġ id-digriet pendente lite tal-Qorti dwar il-manteniment il-konvenut dejjem ħallas €180 fix-xahar, (vi) rapport mill-attriċi kontra l-konvenut datat 2 ta' Marzu 2018, fejn irrappurtat li kellha argument ma' żewġha li skala għall- natura domestika.

Il-Verżjoni tal-Konvenut u l-Allegati Tortijiet Attribwiti lill-Attriċi:

Il-konvenut xehed viva voce, jikkonferma li jgħix fil-garaxx, iżda għandu aċċess għad-dar fejn juża kamra tal-banju. Jispjega li kien hemm argumenti bejn il-partijiet, u anke rapporti mal-Pulizija. Jgħid illi fil-preżent it-tlett itfal jaħdmu.

Sabiex jikkorrabora l-verżjoni tiegħu, il-konvenut ressaq is-segwenti provi:

a. Ix-xhieda ta' N B, li huwa ħu l-konvenut. Jgħid li huwa jgħin lil ħuh, xtralu ukoll van biex imur jaqdi bih għaliex il-konvenut ma għandux biex jixtri van. Barra minn hekk jgħinu ukoll billi jgħidlu jmur jiekol għandu, u jagħtih il-flus biex iħallas is-servizzi legali. Jgħid ukoll li l-konvenut ġieli ukoll jmur jiekol għand ħutu l-bniet. Jispjega ukoll illi fi żmien meta l-partijiet kienu qegħdin jibnu d-dar tagħhom, huwa kien ukoll ħallihom jgħixu fi flat tiegħu ġewwa Ta' Xbiex, kif ukoll jgħinu finanzjarjament. Ix-xhud jgħid ukoll li huwa kien tahom għaxart elef Ewro (€10,000), gradenza, żewġ sigġijiet, inkwatri, u ftit deheb ukoll.

a. Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili: Eċċessi, Moħqrija, Theddid jew Offiżi Gravi

Il-Prinċipji Legali u Applikazzjoni Tagħhom għall-Każ Odjern

Il-Qorti sejra tgħaddi sabiex tistabilixxi dawk il-prinċipji legali li huma relevanti sabiex sussegwentament jiġu applikati għal każ odjern.

Dan l-artikolu tal-liġi jistipula illi:

"Kull waħda mill-persuni miżżewġin flimkien tista' titlob il-firda minħabba eċċessi, moħqrija, theddid jew offiżi gravi tal-parti l-oħra kontra l-attur, jew kontra xi wieħed jew ieħor mit-tfal tiegħu, jew minħabba li l-ħajja flimkien ma tkunx għadha possibbli għax iż-żwieġ ikun tkisser irremedjabilment".

F'dan ir-rigward, il-Qorti tibda sabiex tagħmel referenza għal kaz fl-ismijiet E T 1 vs. E T 2, fejn gie stabbilit illi sabiex tiġi promossa b'suċċess l-azzjoni tas-separazzjoni personali, ma hemmx il-ħtieġa illi jiġu ppruvati l-eċċessi, sevizzi, minaccji u l-ingurji gravi b'mod kumulattiv, iżda jkun suffiċjenti illi tiġi pprovata raġuni waħda sabiex jiġi stabbilit illi l-ħajja matrimonjali tkun giet reża impossibbli da parti ta' xi waħda mill-partijiet jew min minnhom.

Hemm ġurisprudenza kostanti li tispjega l-motivi elenkati f'Artikolu 40 hawn fuq ċitat. Fis-sentenzi fl-ismijiet: M M vs V M, u A C vs A C, fejn gie ritenut illi fir-rigward ta' moħqrija, "Ċerti fatti, kliem u modi ta' azzjoni jew atteġġjamenti illi jistgħu irendu l-ħajja komuni insapportabbli, huma ritenuti mid-dottrina bħala servizzi" u fir-rigward ta' ingurji u offizi gravi li dawn "ma ġewx speċifikament dezinjati mid-dottrina imma l-karattru generali tagħhom gie dejjem imħolli fis-sagaċja u l-kuxjenza ta' l-Imħallef sabiex jivvalutahom", filwaqt li ġew definiti bħala li "jinkludu kliem jew aġir illi joffendu l-pudur ta' dak illi jkun minkejja illi dawn jirreferu għal affarijiet veru jew foloz", rispettivament. Is-sentenza fl-ismijiet M M vs. V M, appena ċitata tagħti tifsira lil eċċessi, li jfissru "att mwettqa fuq il-parti l-oħra, liema atti jridu jkun ta' serjeta' kbira stante illi niente di meno jridu jkun ta' perikolu għall-ħajja tal-parti l-oħra".

Min-naħa l-oħra u b'mod speċifiku fir-rigward ta' theddid u vjolenza, il-Qorti ma tixba' qatt tirrepeti illi "Il-liġi tikkontenta ruħha bil-persistenza f'ċerta mġieba ħazina u mhux b'xi atti izolati waqt xi tilwima". Fin-natura tagħha, il-vjolenza domestika tikkostiwixxi ingurja gravi ħafna u ma tista' bl-ebda mod tiġi ġustifikata. Hekk kif ippronunzjat ruħha l-Onorabbli Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-kawża fl-ismijiet J T pro. et noe. vs. J T, "il-vjolenza hi fost l-aktar elementi, jekk mhux ukoll l-aktar waħda, li inevitabilment twassal għal firda personali, anke għaliex, kif ingħad, "huwa ferm diffiċli li tiġi superata minn min ikun ħalla lilu nnifsu jintrikeb minnha"; Skond l-istess Qorti "Is-swat, ..., hi l-aġar forma ta' att ta' krudelta' li joffendi lill-persuna u spiss drabi jwassal għat-tifrik taz-zwieġ".

b. Artikolu 41 tal-Kodiċi Ċivili: Abbandun

L-abbandun huwa motiv għas-separazzjoni fil-liġi Maltija u fil-fatt, il-Kodiċi Ċivili jstipula:

"Kull waħda mill-partijiet miżżewġa tista' wkoll titlob il-firda jekk, għal sentejn jew iżjed, tkun abbandunata mill-oħra, mingħajr raġuni tajba".

Kemm mid-diċitura tal-artikolu u wkoll minn ġurisprudenza kostanti tagħna jirriżulta illi l-kriterji sabiex azzjoni bħal din tinneksi huma tnejn, u ċjoè' l-abbandun idum għal sentejn jew iżjed, filwaqt li l-abbandun iseħħ mingħajr raġuni tajba.

Fil-kawża fl-ismijiet A A vs. R A, insibu tifsira ċara ta' dawn il-kriterji, fejn intqal:

“Illi dwar l-abbandun, jingħad li l-istess, biex jista’ jikkostitwixxi kawżali tas-separazzjoni, irid, appart i ż-żmien, li fil-każ se maj jikkonkorri, illi jkun sar bla ġusta kawża. Huwa fatt li l-apprezzament ta’-ċirkustanzi “di fatto” li l-abbandun mid-dar ikun sar volontarjament (ċjoè bla kawża ġusta), b’mod li jkun jista’ jagħti lok għas-separazzjoni personali għall-ħtija ta’ min jirrikorri għalih, huwa mħolli fil-kriterju tal-maġistrat deċidenti; kif ukoll ġie deċiż illi mhux kwalunkwe allontanament ta’ konjuġi mid-domicilju konjugali jikkostitwixxi l-prova ta’ l-abbandun volontarju: imma jrid ikun jirriżulta minn fattijiet li juri l-intenzjoni żgura, ferma u pożittiva, ta’ min jabbanduna, li ma jerġax imur jgħammar mal-parti l-oħra. U biex ikun kundannabbli, l-abbandun irid ikun kapriċċuż, u mhux ġustifikat minn xi motiv raġjonevoli”.

Illi hawn issir referenza għall-kawża fl-ismijiet line A E vs. Avukat Dr. J X noe, fejn il-Qorti sostniet illi:

“Biex jikkostitwixxi motiv ta’ separazzjoni, l-abbandun irid ikun ingust fiż-żmien tiegħu kollu ta’ sentejn...”.

Applikazzjoni tal-Prinċipji Legali għal Każ Odjern:

Jidher li l-partijiet iżżewġu nhar is-7 ta’ Diċembru 1991, minn liema żwieġ twieldu tlett (3) itfal, ċjoè’ H, D u E, O, aħwa B. Sfortunatament il-partijiet irriskontraw problemi fil-ħajja konjugali li wasslu għall-isfaxximent tal-istess, bir-riżultat li l-attriċi sfat sabiex bdiet il-proċeduri odjerni kontra l-konvenut, fejn tişhaq illi ż-żwieġ sfaxxa minħabba l-aġir tal-konvenut matul iż-żwieġ, fejn kien ta’ demmu spont, aggressiv, ma jinteressahx minn martu u uliedu, u ossessjonat bil-flus. Skont l-attriċi, dawn kwistjonijiet taw lok għal separazzjoni personali abbażi ta’ dawk il-kriterji elenkati f’Artikoli 40 u 41 tal-Kodiċi Ċivili.

Wara li l-Qorti ħadet konjizzjoni tal-provi kollha, hija tara li l-allegazzjoni tal-abbandun ma ġietx minimament ippruvata għaliex il-konvenut ma jidhirx li huwa abbanduna lil martu iżda jidher li kellhom ftehim bejniethom illi huma jgħixu taħt l-istess saqaf iżda separat de facto minn xulxin. Mill-atti jirriżulta ċar illi l-konvenut ilu jgħix fil-garaxx tad-dar matrimonjali għal bosta snin, b’dana illi l-istess konvenut għandu aċċess għad-dar matrimonjali sabiex jagħmel użu mill-kamra tal-banju. Dan ġie kkonfermat kemm mill-partijiet. Għalhekk il-Qorti ma tarax li r-rekwiziti ta’ abbandun ġew sodisfatti.

Madanakollu u min-naħa l-oħra, il-Qorti tara li l-attriċi rnexxielha tipprova illi l-konvenut ma kellux aġir ta’ raġel eżemplari. Il-Qorti tinsab żbalordita kif il-konvenut bl-ebda mod ma attakka l-verżjoni attriċi rigward il-mod kif huwa kien jaġixxi magħha u uliedu. Huwa ma jinnegax li kien jikkontrolla lil martu u uliedu, jew li kien aggressiv magħhom, jew li kien jieħu ħsieb il-finanzi kollha hu. Madanakollu, mill-provi mresqa l-Qorti ma għandha l-ebda dubju dwar il-veraċità tal-verżjoni tal-attriċi, liema verżjoni tinsab ikkorraborata permezz ta’ diversi xhieda ta’ familjari.

Għaldaqstant, il-Qorti meta rinfaccjata bil-verżjoni mhux kontradetta tal-attriċi, u l-provi li jikkorroraw l-istess, il-Qorti ma tistgħax ma temminx lill-attriċi. Fid-dawl ta' dan, jirriżulta b'mod inekwivoku illi hemm lok għall-pronunzja tas-separazzjoni personali bejn il-partijiet, u dan tenut kont tal-fatt ukoll illi mill-atti jirriżulta li ma jidhirx li hemm lok għal rikonċiljazzjoni bejn l-partijiet. Adoperat dan ir-raġunament għall-każ partikolari hawn fuq eżaminat, jibbasta biex jikkonvinċi illi l-azzjoni odjerna hija ġustifikata abbazi tal-Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili. B'hekk il-Qorti għandha raġunijiet serji sabiex tasal għal konklużjoni li ż-żwieġ tkisser b'mod irrimedjabbli, u konsegwentament issib lill-konvenut ħati ta' moħqrija u ngurji gravi.

3. Dwar l-Applikazzjoni tal-Artikolu 48 et seq tal-Kodiċi Ċivili fil-Konfront tal-Konvenut:

L-attriċi titlob lill-Qorti sabiex tapplika fil-konfront ta' żewġha d-dekadenzi stipulati fl-Artikoli 48 et seq tal-Kodiċi Ċivili. Il-firda personali motivata mill-adulterju u l-abbandun, iġibu magħhom, skond il-liġi, konsegwenzi iebsin, liema konsegwenzi huma mandatorji u jridu jiġu applikati fil-konfront ta' dik il-parti misjuba ħatja għat-tifrik taż-żwieġ ai termini tal-Artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili. Dana b'differenza mill-motivi l-oħra tas-separazzjoni personali fejn il-Qorti għandha d-diskrezzjoni, ai termini tal-Artikoli 51 u 52 tal-istess Kodiċi, jekk tapplikax jew le dawn id-dekadenzi. Fil-każ odjern, l-konvenut instab ħati ta' moħqrija u ngurji gravi, u għaldaqstant il-Qorti hija tal-fehma li fiċ-ċirkostanzi odjerni huwa xieraq illi s-sanzjonijiet għandhom jiġu applikati in toto fil-konfront tal-konvenut."

Konsiderazzjoni tal-Qorti

10. **Din il-Qorti fliet l-atti u ma tara l-ebda raġuni għaliex għandha tmur kontra dak deċiż mill-Ewwel Qorti.** Il-konvenut jgħid li l-Ewwel Qorti ma wiżnitx sewwa l-provi mressqa u injorat il-fatt li l-attriċi kellha tort għas-separazzjoni personali wkoll, madankollu din il-Qorti hi tal-fehma li l-konvenut falla milli jgħib provi sabiex jissostanzja dawn l-allegazzjonijiet.

11. Anqas huwa minnu meta jilmenta li kien kostrett jorqod fil-garaxx tal-propjetà matrimonjali u mhux fil-kamra tas-sodda tiegħu u dan għaliex

mill-provi mressqa jidher li l-ewwel li għamel il-konvenut kien li mar jorqod fil-kamra tas-sodda tat-tifla, iżda wara qamet kwistjoni fejn jgħid li t-tfal jew il-mara għamlulu xi fwieħa mal-kutra tant li anke mar għamel rapport mal-pulizija (datat it-12 ta' Novembru 2017 *a fol.* 913) u wara jgħid li mar jorqod fil-garaxx biex jevita d-diżgwiż (fol.1141:

“Xhud: Hames snin? Hames snin.

Dr C T: Jiġifieri inti qed tgħix taħt... fid-dar..

Xhud: Fid-dar stess: fid-dar stess; kull ma nuża l-kamra tal-banju jiena ta' fuq, jiena. Il-garaxx nuża jiena.

Dr C T: Għandek aċċess għad-dar imma?

Xhud: Iva. Nista' nidhol mill-garaxx jiġifieri. Hemm it-taraġ nidhol...mill-garaxx ; anke huma jidhlu mill-garaxx jiġifieri t-tfal.

Dr C T : U għal liema raġuni ma tistax...?

Xhud: Għax meta tlabt kamra tas-sodda jiena u għamilt l-air condition, xorta ma irqadx hemmhekk jien. Tefgħuli l-fwieħa mal-kutra, jiġifieri kien hemm min qala' argument, mort l-għassa bil-kutra jiġifieri u kelli, u ergajt dabbart rasi 'l isfel gol-garaxx biex inżomm il-kwiet. Għax dana x' tista? Noqgħodu nikkrexxjaw. Inżilt 'l isfel gol-garaxx hux,”

12. Din il-Qorti hi tal-fehma wkoll li l-attur naqas milli jgħid kif martu l-attriċi għamlitlu ħajtu miżerja, u kif allontanatu minn uliedu, u dan meta l-istess konvenut, kif diġà osservat l-Ewwel Qorti, ma jikkontestax il-provi mressqa mill-attriċi fir-rigward ta' kif hu għab ruħu ma' martu u uliedu u ma saru l-ebda kontroezamijiet tal-ulied.

13. Tassew minn qari ta' dan l-appell jidher li dak li jinteressah il-konvenut huwa biss il-flus. Infatti anke dan l-aggravju hu ċċentrat biex

din il-Qorti tħassar fejn l-Ewwel Qorti applikat l-Artikolu 48 tal-Kapitolu 16.

14. Fejn il-konvenut ilmenta li l-attriċi wkoll għandha r-responsabbiltà personali għas-separazzjoni jerga' jingħad li dan ma ġiex ippruvat, anzi li anqas biss tressqet prova fir-rigward ta' dan. Fir-rigward tal-kwistjoni tal-manteniment jitqies li l-Ewwel Qorti ordnat il-ħlas ta' manteniment a favur l-attriċi biss, liema kwistjoni ser tiġi trattata taħt it-tielet aggravju.

15. Din il-Qorti ma tarax li għandha raġuni tvarja dak deċiż, jew tħassar l-impożizzjoni tas-sanzjonijiet skont l-Artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili. Konsegwentement din il-Qorti qed tiċhad l-ewwel aggravju.

It-Tieni Aggravju

16. Permezz **tat-tieni aggravju l-konvenut** jisħaq li b'sentenza datata t-18 ta' Marzu 2021, l-Ewwel Qorti ordnat waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet, b'dan li r-reġim matrimonjali mill-ġurnata ta' dik is-sentenza, li hija in ġudikat, huwa dak tas-separazzjoni tal-beni, jgħid li madankollu bħala assi tal-komunjoni kien hemm:

- i. Id-dar matrimonjali;
- ii. Flejjes fil-banek u flus kontanti li kienu jinsabu fid-dar matrimonjali;
- iii. Għamara u diversi antikitajiet li nxtraw fiż-żwieġ;

iv. Life Insurance;

v. Deheb li nxtara fiż-żwieġ.

17. Jgħid li apparti dawn kien hemm diversi oġġetti parafernali u ġiet preżentata il-karta taż-żwieġ u l-kotba tal-bank tal-konvenut meta kien ġuvni. Jgħid li kemm l-għamara, l-antikitajiet u d-deheb parafernali ġejjin minn wirt. Jisħaq li fis-sottomissjonijiet tiegħu, il-konvenut għamel ukoll riferenza għall-fatt li fiż-żwieġ il-partijiet kienu ngħataw bosta rigali (fosthom *dinner set*, kenwood, xi ċeramika kif ukoll ajkla) u mhux minnu li l-ajkla hi oġġett parafernali tal-attriċi kif iddikjarat fis-sottomissjonijiet tagħha. Jargumenta li l-Ewwel Qorti għamlet apprezzament żbaljat tal-provi għaliex saret komputazzjoni inkoretta tal-likwidazzjoni u diviżjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u lanqas ma kellu jeħel spejjeż.

18. **L-Attriċi appellata** twieġeb li l-attur jonqos li jelenka kif iħossu aggravat u x'kellha tagħmel l-Ewwel Qorti sabiex tagħmel komputazzjoni korretta tal-likwidazzjoni u diviżjoni tal-komunjoni. L-Ewwel Qorti kienet korretta fil-konsiderazzjonijiet tagħha. *In oltre* l-appellant ma kkontradixxa bl-ebda mod il-verżjoni tal-attriċi u hi kkorrororat il-verżjoni tagħha bi provi u tat rendikont tal-istess.

19. **L-Ewwel Qorti għamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet
relevanti għal dan l-aggravju:**

“6. It-Terminazzjoni, Likwidazzjoni, Diviżjoni u Assenjazzjoni ta’ dak kollu li Jifforma Parti mill-Komunjoni tal-Akkwisti u l-Assenjazzjoni tal-Beni Parafernali u/jew Dotali:

Il-Qorti tirrileva illi għaladarba l-partijiet iżżewġu nhar is-7 ta’ Diċembru 1991, din id-data għandha titqies bħala d-data li fiha giet stabbilita l-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet.

Terminazzjoni tal-Komunjoni tal-Akkwisti:

Bis-saħħa tas-sentenza parzjali mogħtija nhar it-18 ta’ Marzu 2021, il-Qorti laqgħat it-talba tal-partijiet kif dedotta fir-rikors tal-konvenut datat 18 ta’ Jannar 2021, u ordnat il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet ai termini tal-Artikolu 55 tal-Kodiċi Ċivili ta’ Malta. Għalhekk il-komunjoni tal-akkwisti ilha li giet itterminata mid-data meta tali sentenza għaddiet in għudikat.

Elenku ta’ dak kollu li Jifforma parti mill-Komunjoni tal-Akkwisti, il-Likwidazzjoni, id-Diviżjoni u l-Assenjazzjoni tagħhom:

L-attriċi tikkontendi illi, dak kollu li jappartjeni l-komunjoni tal-akkwisti huma s-segwenti: (i) żewġ karożzi, (ii) flus il-bank, (iii) flus fl-ammont ta’ €30,000 li jinsabu d-dar, (iv) id-dar matrimonjali, fejn l-attriċi tgħid li żewġha ilu erba’ (4) snin jgħix fil-basement, u tgħid li qiegħed komdu - għalhekk titlob illi sakemm it-tifel iż-żgħir jibqa’ jistudja, il-familja kollha minbarra l-konvenut, jibqgħu jgħixu fid-dar u wara dan iż-żmien id-dar tinbiegħ u r-rikavat jinqasam bejn il-partijiet ugwalment, (v) mobbli ġewwa d-dar matrimonjali inkluż diversi antikitajiet, (vi) polza tal-assigurazzjoni, u (vii) deheb. F’dan ir-rigward tresqu s-segwenti provi:

a. Ix-xhieda ta’ J L in rappreżentanza ta’ Lombard Bank, fejn gie ddikjarat li fuq isem il-partijiet ma hemm l-ebda kont;

*b. Ix-xhieda ta’ R M in rappreżentanza ta’ APS Bank Ltd, fejn fuq isem l-attriċi ma nstab l-ebda kont bankarju, filwaqt li fuq isem il-konvenut instabu sitt (6) kontijiet, ċjoè’: (i) kont bin-numru ***829 tat-tip savings account li għadu attiv u fuqu hemm mandat ta’ sekwestru, (ii) kont bin-numru ***412 tat-tip fixed account li għadu attiv, (iii) kont bin-numru ***294 tat-tip fixed account li għadu attiv, (iv) kont bankarju bin-numru ***841 tat-tip fixed account li huwa magħluq, (v) kont bankarju bin-numru ***852 tat-tip fixed account li huwa magħluq, u (vi) kont bankarju bin-numru ***426 tat-tip fixed account li huwa magħluq. B’mod partikolari għas-savings account bin-numru ***829 u t-*

transazzjoni tal-20 ta' Ottubru 2015 fis-somma ta' €12,000, ix-xhud tippreżenta kopja tal-voucher li jstabbilixxi dan;

*c. Ix-xhieda ta' A M B in rappreżentanza ta' HSBC Bank Malta plc, fejn irriżulta li l-attriċi ma għandha u lanqas kellha l-ebda kont wieħed f'isimha personali, filwaqt li l-konvenut għandu tlett (3) kontijiet f'ismu, ossija: (i) kont tat-tip savings account bin-numru ***050 li għadu attiv u nfetaħ nhar it-22 ta' Frar 1995, (ii) kont tat-tip visa c;assic bin-numru ***410 li nfetaħ fl-20 ta' Mejju 2004 u ngħalaq fit-28 ta' Lulju 2007, u (iii) kont tat-tip visa account bin-numru ***948 li nfetaħ fl-14 ta' Jannar 2009 u għadu attiv. Magħdud ma' dan, jingħad illi l-partijiet b'mod kongunt għandhom tlett (3) kontijiet bankarji, ċjoè': (i) kont tat-tip savings account bin-numru ***050 li għadu attiv, (ii) kont tat-tip loan account bin-numru ***300 li nfetaħ fl-14 ta' Diċembru 2005 u ngħalaq fis-17 ta' Diċembru 2009, u (iii) kont tat-tip loan account bin-numru ***300 li nfetaħ fit-3 ta' Frar 2009 u ngħalaq fil-31 ta' Jannar 2012;*

*d. Ix-xhieda ta' J B in rappreżentanza tal-Bank of Valletta plc, fejn tikkonferma illi fuq isem l-attriċi ma kien hemm u lanqas hemm kontijiet bankarji, filwaqt li fuq isem il-konvenut rriżultaw żewġ kontijiet, ossija: (i) kont tat-tip savings account bin-numru ***011 li għadu attiv, u (ii) kont tat-tip interest disposable account bin-numru ***031;*

e. Ix-xhieda ta' K C in rappreżentanza ta' Transport Malta, fejn irriżulta li: (i) fuq isem l-attriċi qatt ma jidher li kien hemm jew li hemm vetturi reġistrati fuq isimha, u (ii) fuq isem il-konvenut fil-preżent jidher li hemm reġistrati żewġ (2) vetturi, ossija vettura tat-tip Toyota Corsa bin-numru -omissis- reġistrata fuq ismu sa mit-12 ta' Novembru 2001, u vettura tat-tip BMW 318D M Sports bin-numru -omissis- reġistrata fuq ismu sa mis-26 ta' Awwissu 2015, filwaqt li fil-passat kien hemm tlett (3) vetturi reġistrati fuq ismu reġistrati fuq ismu bejn il-perjodu tas-6 ta' Lulju 1995 u t-8 ta' Novembru 2012;

f. Ix-xhieda ta' J S in rappreżentanza ta' Jobsplus, fejn ġiet eżebita: (i) l-employment history tal-attriċi fejn jidher li l-impjieg attwali huwa dak fuq bażi ta' part-time ma' Leisure Stores Limited, (ii) ir-registration history tal-attriċi, (iii) l-employment history tal-konvenut fejn jidher li l-impjieg attwali huwa dak ta' full-time ma' Actavis Ltd., u (iv) ir-registration history tal-konvenut;

g. Ix-xhieda ta' L M, fejn iddikjara li l-konvenut jagħmel part-time miegħu bħala ġardinar, fejn jagħmel madwar għoxrin (20) fix-xahar u jithallas bir-rata ta' €5 is-sieġha bi flus kontanti

h. Nota datata 23 ta' April 2018 li permezz tagħha teżebixxi kopja tal-mandat ta' deskrizzjoni ntavolat nhar it-18 ta' Lulju 2017, fuq "il-mobbli kollha li jinsabu fil-fond konjugali fl-indirizz -omissis- pewwa n-Naxxar, inkluż il-basement/garage inkluż il-flejjes kontanti li jinsabu ġol-istess dar jew garage, l-għamara u l-antikita' kollha li tinsab fl-istess fond", kif ukoll ir-ritratti kollha mehuda mil-Marixxali in ottemporanza mad-

digriet tal-Qorti ta' nhar l-10 ta' Awwissu 2017 u dan fid-dawl tal-Artikolu 283 subinċiż (1)(b) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta;

i. Ix-xhieda ta' Dr A D in rappreżentanza ta' Mapfre MSV Life plc, fejn iddikjarat illi fuq l-attriċi ma nstabet l-ebda polza ta' assigurazzjoni, filwaqt li fuq isem il-konvenut instabet polza waħda bin-numru 36580 li nħarġet fit-3 ta' Ġunju 1997 u għandha terminu ta' tletin (30) sena. Il-polza in kwistjoni għadha attiva u fil-21 ta' Mejju 2018 kellha cash surrender value ta' €13,691.11;

m. Nota tal-attriċi datat 19 ta' Novembru 2019, fejn ippreżentat: (i) elenku ta' antikitajiet li jinsabu fid-dar konjugali flimkien mal-valur tal-istess kif stabbilit minn licensed auctioneer, u li flimkien jammontaw għal €1,830, (ii) żewġ ċertifikati ta' awtentiċità ta' biċċtejn mill-antikitajiet imsemmija, (iii) irċevuti tal-istess antikitajiet;

n. Kopja ta' kont tal-ARMS fis-somma ta' €1,007.04 datat 15 ta' Ottubru 2019;

o. Nota tal-attriċi datat 17 ta' Novembru 2020, fejn ippreżentat: (i) logbook tal-vettura tal-marka BMW, (ii) insurance tal-vettura tal-marka BMW, (iii) logbook tal-vettura tal-marka Toyota Tercel, (iv) insurance tal-vettura tal-marka Toyota Tercel, (v) logbook tal-van Transit intestat f'isem ħu l-konvenut, u (vi) insurance tal-van Transit;

p. Nota tal-attriċi datata 5 ta' Mejju 2021, 102 fejn permezz tagħha ppreżentat stima tal-fond konjugali fl-indirizz "X, Triq l-X, Naxxar", versu l-prezz ta' €600,000.

Stabbilit il-premess, il-Qorti tara illi:

Fir-rigward il-fond matrimonjali, il-Qorti tara li hemm qbil bejn il-partijiet li da nil-fond jibiegħ stante li llum ulied il-partijiet huma kollha maġġorenni u lkoll għandhom impjeg. Għalhekk il-propjeta' in kwistjoni għandha titpoġġa għall-bejgħ fis-suq miftuħ bl-għamara li hemm fih, bi prezz maqbul bejn il-partijiet jew bi prezz stabbilit permezz ta' average ta' valutazzjoni ta' 3 estate agents li jinġiebu wieħed minn kull parti u wieħed bi ftehim bejniethom b'dan li kull parti jkollha d-dritt li takkwista n-nofs sehem indiviż tal-parti l-oħra għall-istess prezz offrut lil terzi jew għal kwalunkwe prezz ieħor miftiehem bejn l-istess partijiet. Ir-rikavat għandu jiġi maqsum ugwalment bejn il-partijiet. Fid-dawl ta' dan, il-Qorti tissottolineja illi ma għadx fadal lok illi tiddeċiedi dwar id-dritt ta' residenza fid-dar matrimonjali kif dedotta mill-attriċi.

Fir-rigward tal-kontijiet bankarji, il-Qorti tara li tenut kont tax-xhieda mresqa, li l-attriċi ma għandha l-ebda kont f'isimha personali, filwaqt li l-konvenut għandu ma diversi banek lokali. Maġħdud ma' dan, l-Qorti tara li l-partijiet għandhom xi kontijiet kongunti bejniethom. Għalhekk il-Qorti tordna li l-konvenut għandu jżomm żżomm dawk il-kontijiet bankari li huma ntestati f'isimu, filwaqt li l-bilanċ f'tali kontijiet sal-

mument meta l-komunjoni tal-akkwisti ġiet terminata, għandha tinqasam ugwalmart bejn il-partijiet. Barra minn hekk, il-Qorti tordna illi l-kontijiet kongunti għandhom jingħalqu minnufih, u l-bilanċ li jinsab fihom, għandu ukoll jinqasam ugwalmart bejn il-partijiet.

Mal-premess, il-Qorti tissottolineja ukoll illi l-konvenut għandu jagħmel tajjeb għal nofs is-somma li miġbuda minnu mill-kont bankarju bin-numru ***829 nhar l-20 ta' Ottubru 2015 fis-somma ta' €12,000, billi jirrifondi lill-attriċi sehemha fl-ammont ta' €6,000. Jingħad illi l-konvenut niżel jgħix fil-garaxx ftit wara li ħa dawn il-flus, u f'ebda mument ma ġie spjegat x'għamel bihom. Għaldaqstant, sehem l-attriċi għandu jiġi rifuż.

Fir-rigward ta' flus kontanti, mill-atti jidher li hemm qbil li fid-dar matrimonjali hemm is-somma ta' tletin elf ewro €30,000 fi flus kontanti u li dawn jappartjenu liż-żewġ partijiet. Il-konvenut jallega illi minn tali somma hemm madwar €1,200 u €1,600 neqsin, liema allegazzjoni ma ġietx ippruvata. Għalhekk, tali flus għandhom jiġu diviżi ugwalmart bejn il-partijiet;

Fir-rigward tal-vetturi, jidher li fil-preżent hemm żewġ karozzi li jiffurmaw parti mill-komunjoni tal-akkwisti, u ċjoè' l-vettura tat-tip BMW u l-oħra tat-tip Toyota Corsa, li huma reġistrati fuq isem il-konvenut. Għalhekk il-Qorti hija tal-fehma illi dawn il-vetturi għandhom jibqgħu assenjati fuq isem il-konvenut, b'dana illi l-konvenut għandu jhallas lill-attriċi sehemha fil-valur ta' madwar €4,500.. Filwaqt li kull multa jew penali relatati ma' din il-vettura għandhom jiġihalsu interament mill-konvenut.

Min-naħa l-oħra u fir-rigward tal-van tat-tip Ford Transit bin-numru ta' reġistrazzjoni AGV-481, dan jirriżulta li jinsab reġistrat fuq isem ħu l-konvenut, u għalkemm l-attriċi tibqa' tinsisti illi dan fil-verita' jappartjeni lil konvenut u ġie mixtri minnu, ma tresqet prova ta' dan. Mill-atti jidher ċar illi l-konvenut iddikjara minn fejn inxtara l-van, u ċjoè' Gasan Motors, madanakollu, l-attriċi ma resqet l-ebda rappreżentant tal-istess sabiex jixhed dwar ix-xiri u l-ħlas tal-istess. Fin-nuqqas ta' dan, il-Qorti ma tistgħax tinkludi tali vetura fil-komunjoni tal-akkwisti.

Fir-rigward tal-polza tal-assigurazzjoni fuq isem il-konvenut, il-Qorti tara illi din il-polza għandha tiġi terminata, u l-valur għandu jiġi maqsum ugwalmart bejn il-partijiet;

Fir-rigward tal-oġġetti kollha li hemm fis-safe, inkluż id-deheb tal-partijiet, il-Qorti tara li dawn l-oġġetti għandu jiġu valutati minn esperti fil-qasam u diviżi bejn iż-żewġ partijiet, għajr għal dak id-deheb li ngħata lill-attriċi bħala rigal mill-konvenut, liema deheb għandu jibqa' jappartjeni lill-attriċi.

Fir-rigward kwalsiasi dejn li sar fiż-żwieġ, il-Qorti tordna li dan għandu jiġi assenjat lil konvenut.

Elenku tal-Assi Parafernali u/jew Dotali tal-Partijiet u l-Assenjazzjoni tagħhom:

Fir-rigward ta' beni li ma jiffurmawx parti mill-komunjoni tal-akkwisti u kif ukoll assi dotali u parafernali, l-attriċi tikkontendi illi hemm deheb li ngħataw lilha bħala rigali u dota, filwaqt li l-konvenut jgħid illi huwa għandu ukoll assi parafernali u ċjoè' flus, deheb, vann, senter, gradenza u wirt. Madanakollu prova ta'dawn l-allegazzjonijiet qatt ma saret, u għalhekk il-Qorti ma tistgħax tieġu konjizzjoni ta' tali talba."

Konsiderazzjoni tal-Qorti

20. **Din il-Qorti tqis li** l-konvenut jilmenta mill-mod kif l-Ewwel Qorti għamlet il-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti, madankollu fl-aggravju tiegħu l-konvenut, b'mod konkret, jilmenta minn dawn l-affarijiet:

- i. diversi oġġetti parafernali;
- ii. kontijiet tal-bank ta' meta l-konvenut kien ġuvni;
- iii. għamara, antikitajiet u deheb li jgħid li huma parafernali jew ġejjin minn wirt;
- iv. *dinner set*, kenwood, xi ċeramika kif ukoll ajkla li ngħataw lill-partijiet bħala rigali taż-żwieġ.

21. Fir-rigward tal-kontijiet tal-bank ta' meta l-konvenut kien ġuvni din il-Qorti rat li ma tressqet l-ebda kontestazzjoni fir-rigward tal-lista ta' kontijiet tal-bank elenkati. Mhuwiex ċar għal-liema kontijiet oħra qed

jirreferi l-appellant, madankollu l-Ewwel Qorti tat direzzjoni ċara ta' kif għandu jinqasam il-kapital li kien hemm fil-kontijiet tal-bank sal-ġurnata tax-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti, u din il-Qorti ma tarax li hemm x'jiżdied ma' dan.

22. Fir-rigward ta' oġġetti parafernali u tal-għamara, antikitajiet u deheb li jgħid li kienu parafernali jew li kienu ġejjin minn wirt din il-Qorti rat li, kif anke osservat l-Ewwel Qorti, ma tressqet l-ebda prova fir-rigward ta' dan. L-istess jingħad għad-*dinner set*, kenwood, xi ċeramika kif ukoll ajkla li l-konvenut jgħid li ngħataw lill-partijiet bħala rigali taż-żwieġ.

23. Għaldaqstant din il-Qorti sejra tiċċad dan l-aggravju.

It-Tielet Aggravju

24. Permezz **tat-tielet aggravju l-konvenut** jilmenta mill-fatt li l-Ewwel Qorti ordnat il-ħlas tal-manteniment lill-attriċi. Jgħid li dan huwa in eċċess ta' dak li trid il-liġi *stante* li l-attriċi għandha l-possibilità u l-kapaċità li toħroġ taħdem u għalhekk ma teħtieġ l-ebda manteniment ta' żewġha. Jisħaq li l-Ewwel Qorti applikat dan il-manteniment bħala punizzjoni lir-raġel minħabba t-tort tas-separazzjoni personali, però dan mhux korrett u mhux kontemplat mil-liġi u l-manteniment jingħata biss fejn il-mara ma tistax taħdem. Huwa paċifiku li l-mara tista' tmur taħdem u għalhekk l-Ewwel Qorti qatt ma kellha timponi l-manteniment favuriha. Jgħid ukoll li

rigward it-tielet talba tal-attriċi u ċjoè l-manteniment tal-ulied, l-Ewwel Qorti, fis-sentenza tagħha ċaħdet tali talba iżda ma ddekretatx talba magħmula minnu għas-sospensjoni tal-manteniment tal-ulied u lanqas għall-fatt li huwa kellu jieħu lura ammont ta' manteniment mhux dovut u mħallas minnu.

25. **L-Attriċi hawn appellata** twieġeb li kif ippruvat quddiem l-Ewwel Qorti hi għandha 54 sena, għandha impjeg *part-time*, kienet marida serjament darbtejn f'liema żmien ma kellha l-ebda sapport mill-konvenut u kellha rwol ta' mara tad-dar, li ma kienx apprezzat mill-appellant. Tirreferi għall-konsiderazzjonijiet li għamlet l-Ewwel Qorti u x-xhieda mressqa u li għalhekk il-konvenut huwa skorett fejn jgħid li l-Ewwel Qorti għamlet apprezzament tal-provi ħażin.

26. **L-Ewwel Qorti għamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet relevanti għal dan l-aggravju:**

"4. Manteniment għall-Attriċi:

Fir-rikors ġuramentat tagħha, l-attriċi titlob lil Qorti sabiex tordna lil konvenut iħallasha manteniment adegwat għaliha nnifisha. Fil-fatt l-attriċi tikkontendi: "nispjega illi minhabba l-istat ta' sahha tiegħi jien nixtieq li zewgi jhallasni manteniment. Kif għa għedt minkejja l-mard, jien kelli nibqa' nahdem, imma l-paga tiegħi hija hafna inqas minn ta' zewgi", u b'hekk tippretendi li titħallas is-somma ta' €250 f'manteniment għaliha. Mill-atti jirriżulta ukoll illi pendente lite u permezz ta' digriet datat 26 ta' Lulju 2018, il-Qorti laqgħat it-talbiet tal-attriċi kif dedotti fir-rikors tagħha datat 10 ta' Lulju 2018, fis-sens illi inter alia, iffissat manteniment għall-attriċi fl-ammont ta' €150 fix-xahar.

Il-Qorti tibda sabiex tirrileva li in vista li l-konvenut instab ħati għat-tifrik taż-żwieġ u għaladarba l-Qorti applikat fil-konfront tiegħu s-sanzjonijiet kif stipulati f'Artikolu 48 et seq tal-Kodiċi Ċivili, il-konvenut ma għandu l-ebda dritt għal manteniment minn għand l-attriċi. Madanakollu u min-naħa l-oħra, għaladarba l-attriċi ma nstabitx ħatja bħal konvenut, l-attriċi jibqala' l-jedd li titlob il-manteniment minn għand żewġha u dan skont l-obbligu li jitnissel miż-żwieġ ai termini tal-Artikolu 54 tal-Kodiċi Ċivili. Madanakollu għandu jiġi ribadit illi "il-kundanna ta' hlas ta' manteniment ma hiex marbuta mal-htija għat-tkissir taz-zwieġ izda mac-cirkostanzi partikolari tal-kaz referibbli għad-dhul rispettiv tal-partijiet u l-htigijiet tagħhom".

Għaldaqstant fil-kaz odjern kien jinkombi fuq l-attriċi l-oneru li tressaq il-provi rigward il-ħtigijiet u d-dhul rispettiv tal-partijiet għaladarba resqet talba għall-manteniment. Dan ifisser li l-attriċi kien jeħtieġilha illi tistabbilixxi: (i) l-introjtu tal-partijiet, (ii) prova li l-introjtu tagħha ma huwiex suffiċjenti tenut kont tal-elenku tal-ħtigijiet tagħha, u (iii) raġuni suffiċċjenti għaliex qiegħda tippretendi li titħallas manteniment fix-xahar minngħand il-konvenut. Il-Qorti tara li l-attriċi resqet il-prova illi taħdem fuq bażi part-time ma' Leisure Stores Ltd b'paga ċirka ta' madwar €8,200 gross fis-sena, u dan kif ikkorraborat permezz ta' FS3 għas-sena li tagħlaq 2017, filwaqt li min-naħa l-oħra ġie ppruvat li l-konvenut jaħdem fuq bażi full-time ma' Actavis Ltd, fuq bażi part-time bħala ġardinar, u kif ukoll ma' ħuħ b'dak kollu li jkun hemm bżonn fil-qasam tal-propjeta'. L-attriċi tgħid ukoll li għandha bżonn tal-manteniment minħabba saħħitha, hekk kif hija kienet maħkuma mill-marda tal-kanċer għal darbtejn.

Tenut kont tal-premess, il-Qorti tieħu konsiderazzjoni tal-fatt li fil-preżent l-attriċi għandha erbgħa u ħamsin (54) sena, filwaqt li l-konvenut għandu disgħa u ħamsin (59) sena. Għaldaqstant, huwa stat ta' fatt li l-partijiet qegħdin qrib l-eta' tal-irtirar. Fiċ-ċirkostanzi u tenut kont li l-ħtija għat-tifrik taz-zwieġ tirrisjedi unikament fuq il-konvenut, il-Qorti ma tarax għaliex ma għandhiex tordna lill-konvenut iħallas manteniment lil martu. Magħdud ma' dan il-Qorti tara li l-attriċi taħdem fuq bażi part-time u ma tarax kif inhu daqshekk faċli issa li l-attriċi ssib xogħol fuq bażi full-time. Wara kollox u fid-dawl tal-fatt li l-konvenut qatt ma apprezza xogħol ta' martu li dejjem sar bla qliegħ ġewwa d-dar matrimonjali, kif ukoll li qatt ma kien ta' support għaliha anke' fi żmien diffiċli meta kellha l-aktar bżonnu, il-Qorti tara li f'dan l-istadju huwa bix-xieraq li din tiġi kkompensata mensilment billi tingħata ammont adegwat skont il-mezzi tal-konvenut sabiex tgħix ħajja komda.

Il-Qorti tara li l-introjtu tal-konvenut huwa ta' madwar €13,500 fis-sena netti, jew inkella kważi €1,000 kull erba' (4) ġimgħat. Fi kwalunkwe każ, il-Qorti hija tal-fehma li għandha tillikwida is-somma ta' mitejn Ewro (€200) kull erba' (4) ġimgħat f'manteniment għall-attriċi, pagabbli mill-konvenut u liema somma għandha tizdied kull sena skont l-indiċi tal-għoli tal-ħajja u tinqata' minn kull introjtu u/jew benefiċċju li jista' jipperċepixxi l-konvenut."

Konsiderazzjoni tal-Qorti

27. **Din il-Qorti** fliet dan l-aggravju u sejra tagħmel referenza għall-kawża fl-ismijiet **N S v. O S**, deciża mill-Qorti tal-Appell nhar il-25 ta' Frar 2021 fejn intqal is-segwenti:

“37. M'hemmx dubju li l-appellata kapaċi taħdem. Fil-fatt hi stess wiegħbet li qiegħda taħdem part time ma' estate agency, għalkemm b'ċertu limitazzjonijiet peress li t-tfal igħixu magħha. L-appellata tiegħu ħsieb il-bżonnijiet ta' kuljum tat-tfal. Bla dubju dan jiegħu l-ħin tiegħu irrispettivament mill-fatt li t-tfal tal-partijiet illum m'għadhomx trabi. Tajjeb jew ħażin dan hu l-mod kif trabbew it-tfal, ċioe` li ommhom ma tkunx xogħol il-ġurnata kollha.

38. Għalkemm l-appellata hi kapaċi taħdem u fil-fatt taħdem part time, il-manteniment m'għandux jiegħaf. F'dan ir-rigward l-Art. 54(1) tal-Kodiċi Ċivili jipprovdi:

“Il-parti li kontra tagħha tingata' l-firda mhix meħlusa, minħabba dik ilfirda, mill-obbligu tal-manteniment tal-parti l-oħra, meta dan il-manteniment ikollu jingħata skont id-dispożizzjonijiet tas-Sub-titolu I ta' dan it-Titolu”.

39. Inoltre, ma jirriżultax li s'issa l-attriċi għandha impieg full time. Dan apparti l-fatt li s-somma ta' €250 fix-xahar hi ferm konservattiva, u żgur li mhijiex biżżejjed sabiex tkopri manteniment għaliha. L-appellata bilfors ser ikollha tkompli taħdem u fl-istess ħin tiegħu ħsieb it-tfal, li trabbew bil-prezenza tal-omm fid-dar. Ir-realta` hi li l-appellata ddedikat ruħha għat-trobbija ta' wliedha waħedha u ovvjament il-ħila li tagħmel qligħ ta' kull xorta ġiet imnaqqsa meta ħadet ħsieb id-dar u t-trobbija tat-tfal taż-żwieġ.

40. Fuq kollox, ma jirriżultax li l-appellant m'huwiex f'pożizzjoni finanzjarja li jhallas €250 fix-xahar f'manteniment għal martu. Kif diġa` ingħad, l-appellata waqfet taħdem barra mid-dar minn mindu twieled lewwel wild u l-konvenut ma jidhirx li kellu problemi finanzjarji jmantni lilha u lil binhom. Kien hemm żmien ukoll li matulu baġħtu t-tifel fi skola privata. Saħansitra ħadu self biex inxtrat id-dar tal-Iklin proprju minħabba l-qligħ tal-appellant. Dak iż-żmien kienu wkoll żdiedu l-ispejjeż għaliex kellhom wild ieħor, u l-bank approva s-self lill-koppja S.”

28. Tqis li l-fattispecie tal-każ hawn kwotat huma simili għal dan il-każ u ser iżżomm l-istess insenjament bħala gwida.

29. Tqis ukoll li *oltre* l-konsiderazzjonijiet li għamlet l-Ewwel Qorti, jiġi aċċennat li l-attriċi appellata kienet mara tad-dar u kienet tiegħu ħsieb id-dar u t-trobbija tat-tfal, li ċertament huwa xogħol bla waqfien, hi kienet ukoll taħdem *part-time*, kienet tħallas hi għan-neċessitajiet tat-tfal u matul iż-żwieġ giet mcaħħda mill-użu ta' beni, bħall-karozzi. Infatti fl-affidavit mhux kontestat tal-attriċi appellata ntqal is-segwenti:

“.. Jingħad li l-konvenut kellu kull kont tal-bank fuq ismu, qatt ma kien iħallas għall-ispejjeż ta' kuljum, qatt ma ħalla lill-uliedu jipprattikaw xi passatemp għax skont hu ma kellux flus, filwaqt li kien jitlob lill-attriċi l-benefiċċju taċ-children allowance biex iħallas id-dawl bih;

x. Kien iżomm rendikont tal-mileage tal-karozza biex żgur ikun jaf jekk użawx il-karozza o meno, u mhux l-ewwel darba li kien iġiegħel lill-attriċi tiegħu lit-tifel il-kbir l-iskola min-Naxxar għal F'Attard bil-mixi biex ma jixtrilix karozza. Għalhekk l-attriċi tgħid li hi u uliedha kienu taħt il-kontroll assolut tal-konvenut, filwaqt li hu kien dejjem liberu li jagħmel li jrid. Tispjega li hu kien jattendi tiġijiet waħdu, isiefer erba' (4) darbiet fis-sena lejn Katanja waħdu, u saħansitra xtara vettura mingħajr il-kunsens tagħha”

30. Dan meqjus, ma tarax li din il-Qorti għandha tvarja l-manteniment li għandu jiġi mħallas mill-konvenut appellant lil attriċi.

31. Fir-rigward tat-talbiet magħmula minnu fir-rikors imressaq nhar it-23 ta' Marzu 2022 (*Fol.* 1108 u 1109), jiġi nnutat li għalkemm l-Ewwel Qorti ordnat in-notifika ta' dak l-istess rikors, dan ir-rikors ma jidhirx li ġie notifikat. Kienet ir-responsabbiltà tal-istess konvenut appellant li jara li

jinnotifika lill-kontroparti. L-Ewwel Qorti ma setgħetx tkun mistennija tagħti digriet mingħajr notifika u risposta. In-nuqqas tal-konvenut li jsegwi r-rikors tiegħu ma tistax tbatih l-attriċi.

32. Fi kwalunkwe każ l-ewwel talba, fejn talab li ma jagħtix aktar manteniment lill-attriċi, issa għet sorvolata, fir-rigward tat-tieni talba fejn talab li l-konvenut ma jħallasx aktar manteniment, din il-kwistjoni għet sorvolata wkoll. Fir-rigward tat-tielet talba, fejn kien talab li jiħallas lura manteniment li huwa ħallas versu wlied adulti li waqfu l-istudji tagħhom, din il-Qorti tqis li fi kwalunkwe każ ma saret l-ebda talba speċifika għall-ammont pretiż minnu, u jibqa' l-fatt li kienet ir-responsabbiltà tal-konvenut appellant li jsegwi r-rikors magħmul minnu.

33. Għaldaqstant din il-Qorti qed tiċċad ukoll dan l-aggravju.

Decide:

Għal dawn il-motivi din il-Qorti taqta' u tiddeċiedi l-appell tal-konvenut billi tiċċdu, bl-ispejjeż kontra l-konvenut.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Giannino Caruana Demajo
Imħallef

Anthony Ellul
Imħallef

Deputat Reġistratur
da